

رشد مهارت های اجتماعی با برنامه درسی پنهان

نویسندگان

نرگس محمدی علی محمدی

موسسه انتشارات آفتاب گیتی

آفتاب گیتی

عنوان: رشد مهارت های اجتماعی با برنامه درسی پنهان

ویراستار: مریم طباطبائی

نوبت چاپ: اول، ۱۴۰۳

شمارگان: ۱۰۰ نسخه

قیمت: ۱۰۰۰۰۰ ریال

شایک: ۰-۶۵۱-۳۱۴-۶۲۲-۹۷۸

کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است.

آدرس: تهران میدان انقلاب ضلع جنوب شرقی - نبش خیابان ۱۲ فروردین - ساختمان ولیعصر - پلاک ۱۳۱۴ - طبقه سوم واحد ۹

شتر و پخش همراه: ۰۹۱۲۳۳۲۳۶۲ • ۰۲۱۶۶۹۶۸۳۷ • www.aftabegiti.com

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۶.....	پیشگفتار.....
۸.....	فصل اول: کلیات برنامه درسی.....
۹.....	برنامه درسی.....
۱۰.....	برنامه درسی رسمی.....
۱۰.....	برنامه درسی پرچ.....
۱۱.....	فصل دوم: برنامه درسی پنهان.....
۱۲.....	برنامه درسی پنهان.....
۱۶.....	مولفه های برنامه درسی پنهان.....
۱۸.....	ضرورت توجه به برنامه درسی پنهان.....
۲۰.....	ابعاد برنامه درسی پنهان.....
۲۲.....	چارچوب و دیدگاههای برنامه درسی پنهان.....
۲۹.....	فصل سوم: مهارت های اجتماعی.....
۳۰.....	مهارت های اجتماعی.....
۳۴.....	عوامل شناختی.....
۳۵.....	عوامل رفتاری.....

۳۵	ویژگی های مهارت اجتماعی.....
۳۹	مهارت های اجتماعی چه نوع مهارت هایی هستند؟.....
۴۱	در روابط خود را پیاپی نیاورید.....
۴۱	سعی نکنید خود را سانسور کنید.....
۴۱	در دوستی های خود، افراط و تفریط نکنید.....
۴۱	رفتارهای غیر کلامی مناسبی داشته باشید.....
۴۲	به ظاهر و آراستگی خود توجه داشته باشید.....
۴۳	فصل چهارم: رشد اجتماعی.....
۴۴	رشد اجتماعی.....
۵۲	چرا رشد اجتماعی ضروری است؟.....
۵۲	چرا رشد اجتماعی اهمیت دارد؟.....
۵۲	رشد و تکامل اجتماعی.....
۵۴	تاثیر مادر در رشد اجتماعی کودک.....
۵۵	نشانه های رشد اجتماعی.....
۵۶	ابعاد رشد اجتماعی.....
۶۰	فرایند رشد اجتماعی.....
۶۱	اهداف اجتماعی شدن.....
۶۲	اهمیت رشد اجتماعی در کودکان.....
۶۲	رشد اجتماعی در دوره های مختلف.....

- ۶۷..... شاخص های رشد اجتماعی در بزرگسالان
- ۶۹..... رشد اجتماعی از دیدگاه اریک اریکسون
- ۷۵..... فرآیند اجتماعی شدن و رشد اجتماعی نوجوان
- ۸۰..... رشد اجتماعی نوجوان
- ۸۱..... رشد بدنی تند
- ۸۵..... رشد اجتماعی جوانی
- ۸۷..... عوامل موثر در رشد و تکامل اجتماعی کودک
- ۸۸..... دیدگاه هاویگرست و تابا
- ۸۹..... منابع و مآخذ

پیشگفتار

وظیفه آموزش و پرورش، افراد جامعه به عنوان عاملی پایه و بنیادی بر عهده نظام تعلیم و تربیت است. اهمیت عملکردهای آموزشی و پرورشی تا آنجاست که روسو آن را کشتی نجات دهنده بشر اجتماعی، کانت ابزاری برای انسان نمودن انسان و صاحب نظران دیگر جدای از ویژگی های فردی و هر نوع تبعیض آن را عاملی معنابخش به زندگی همه افراد جامعه می-دانند (ناصرزاده، ۱۳۸۹). هر نظام آموزشی در تلاش است تا از طریق طراحی و تدوین برنامه های درسی مشخص، انواع مختلف دانش و مهارت ها را به دانش آموزان انتقال داده و آنها را برای بر عهده گرفتن نقش ها و مسئولیت هایشان در زندگی واقعی آماده سازد. دانش آموزان در نظام های آموزشی تجارب بسیار ارزشمندی را فرا می گیرند که بخش اعظم آنها در برنامه های درسی طرح ریزی شده، مشخص نیست. در واقع، دانش آموزان بیش از آن چیزی که بصورت نظام مند و سازمان یافته از طریق مدارس و به واسطه معلمان به آنها آموزش داده می شود یاد می-گیرند (علیخانی، ۱۳۸۲، ۱۶). فتحی و آخارگاه و چوکده (۱۳۸۵) این بعد از برنامه درسی را که در بستر فرهنگ حاکم بر محیط آموزشی و بدون آگاهی معلمان و دانش آموزان حاصل می شود و در قالب مجموعه ای از انتظارات و ارزش ها تبلور می یابد و کمتر معطوف به حوزه دانستنی ها و شناخت است برنامه درسی پنهان نام دارد که نقش محوری و ویژه ای را در مطالعات مربوط به برنامه درسی ایفا می کند.

از طرف دیگر در عصری که کتاب های درسی به سرعت کهنه می شوند و نوآوری دائما تجربه می شود، اهداف نهایی و کلی تعلیم و تربیت ناگزیر باید تغییر یابد. به سخن دیگر، روش های سنتی یادگیری و تدریس یعنی جایگاه منفعل فراگیران در محیط آموزشی و تکیه بر پر کردن ذهن از اطلاعات، دیگر جوابگوی نیازهای تربیتی نسل حاضر و آینده نخواهد بود و برای تربیت صحیح فراگیران نیاز است تا آنها آزادانه، خلاقانه و نقادانه به طور علمی بیان دیشند. برنامه های درسی مدارس و مراکز آموزشی باید نظم فکری را به فراگیران منتقل کنند و چنان سازماندهی شوند که به جای ذخیره سازی حقایق علمی، درگیر مسئله نمایند و آنان را برای روبرو شدن با

تحولات شگفت انگیز قرن بیست و یکم به طور فزاینده‌ای به مهارت‌های تفکر جهت تصمیم‌گیری مناسب و حل مسائل پیچیده جامعه مجهز نمایند (مایرز، ابیلی، ۸، ۱۳۸۶).

علاوه بر این تفکر انتقادی، موضوعی مهم و اساسی در آموزش نوین است. همه‌ی مدرسان مایلند تفکر انتقادی را به فراگیرانشان یاد دهند. بسیاری از مراکز آموزشی امیدوارند، مدرسانشان از راهکارهای تدریس مهارت‌های تفکر انتقادی آگاه شوند و محدوده‌ای را خاص تدریس و تأکید بر تفکر انتقادی تعیین کنند و آن را گسترش دهند. همچنین، با طرح بعضی از مشکلات، مهارت‌های تفکر انتقادی فراگیران را محک بزنند (دی و شافرسمن، ۲۰۰۵). به همین دلیل متخصصان تعلیم و تربیت به جای انتقال حقایق علمی، پرورش و تقویت روش‌ها و نگرش‌های علمی را توصیه می‌کنند و به جای تولید مجدد حقایق علمی، فرایند را مورد توجه قرار داده‌اند. آنها معتقدند که فراگیران به جای کسب حقایق علمی باید به روش کسب حقایق علمی توجه کنند و به جای انباشت حقایق علمی در ذهن بیاموزند که چگونه شخصاً فکر کنند، تصمیم بگیرند و درباره امور مختلف قضاوت کنند. فراگیران در فرایند آموزش باید بتوانند ادراک حسی، فهم نظریات مختلف و تفکر علمی و نظام خود را تقویت کنند و توسعه دهند. رسیدن به چنین اهدافی مستلزم فرصت‌های مطلوب یادگیری است (شعبانی، ۱۳۷۸).